

Helyzetkép a jégtörések kárainak felszámolásáról a Börzsönyben

Példátlan az a köztársasági elnöki szintről támogatott összefogás, mely jelentősen segíti az erdőgazdálkodókat a tavaly decemberi jégtörések következményeinek mérséklésében. Bár a Börzsönyt ért súlyos károkról a januári és novemberi lapszámunkban már olvashattunk, az elmúlt egy év szakmai folyamatairól érdemes újabb jelentést adni.

A kárfelszámolás előkészítése, folyamata

A veszélyekről és az erdőlátogatás korlátozásáról haladéktalanul, hatósági egyeztetéssel, a médiában és a terepen is tájékoztattuk a közvéleményt. A veszélyelhárítást napokon belül, az erdészeti létesítmények, a kétszáz kilométeren járhatatlanná vált turistautak és a feltáráshálózat felszabadtítását az első félévben elvégeztük. A károk becslését GPS-alapú terepi felmérésekkel és távérzékelési adatokkal pontosítottuk. Összehasonlítva elemeztük a 2014. és 2015. években készült ortofotókat, emellett helikopteres és drónos berepülésekkel is készítettünk felméréseket. Mivel a kalamitás a Duna-Ipoly Nemzeti Park területét érintette, a fakitermelések elrendelésére részletes természetvédelmi egyeztetéssel kerülhetett sor. A munkánkat segítette a hatóságok és a NP Igazgatóság konstruktív, gyors ügyintézése.

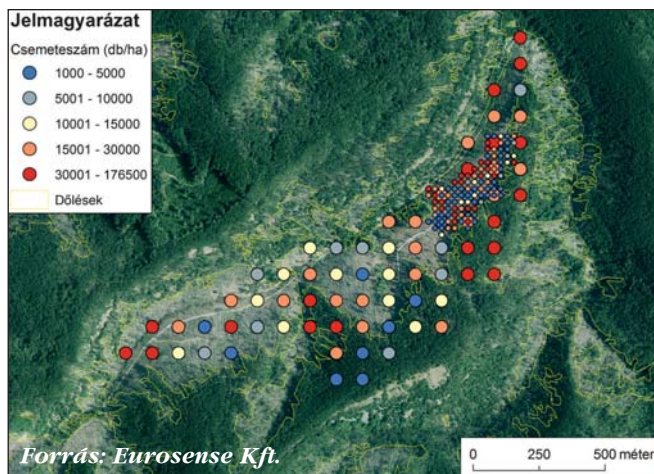
A különleges fakitermelési és faanyag-mozgatási feladatokra elsősorban a térségből választottuk ki az arra képes vállalkozókat. Az elérhető valamennyi gépi és élőerős technológiát felvolumtattuk.

A legmeredekebb terepen – új dózerutak kialakítása nélkül – kötélpályás technológiákat használunk, közülük a KOLLER 501 típusú darus szerelvény bizonyult termelékenyebbnak. A járható területrészekben harveszterek, csörlős és szorítószámolyos vonszolók, valamint forwarderek munkájának összekapcsolt folyamatát építettük ki. Az elterjedt LKT traktorok mellett nagyobb teljesítményű Timberjack, John Deere és Equus típusú vonszolók, Königstiger harveszter, Timberjack, Valmet és Ponsse forwarderek működnek együtt a kárfelszámolásban. A hatékonyság és az újulat kímélete közös megítélésében a csörlős közelítés is jól vizsgázott.

Az összetört fiatalabb állományokban számos fogatos brigádot is dolgoztatunk. A károsodott faanyag mérete és állapota miatt, fűrészipari alapanyagot alig termelhettünk. A hagyományos tűzifa mellett, a sarangolt választékokat – techno-

lógiai és piaci okokból – 4 méteres és 2 méteres hosszokban választékkoltuk. Érdekeség, hogy e határ menti helyzetű, a hazai vonalaktól távoli térség faanyagának egy részét ipoly-sági feladással volt lehetőségünk vasútra juttatni.

Különös feladatot jelentett a húsznál több fakitermelő vállalkozás, a nagy gépek munkájának összehangolása térben is időben – egymással, az időjárással, a kiszállítás és az értékesítés lehetőségeivel. Példa erre, hogy a Rakottyás-völgyből a mintegy 50 ezer köbméter faanyagot, a több kilométeres völgyfenéken kialakított közelítő nyomra termeltetve, csak ezen a vonalon, majd a völgy „egynyomú” kijáratán át lehetett a rakodóra közelíteni. Különös figyelemmel voltunk a turistaforgalom konfliktusoktól mentes, biztonságos szabályozására, a környezeti hatások mérséklésére.

Meglevő újulatban fellelt csemeteszámok a károk után

Mindehhez át kellett szervezni az erdészetek teljes kapacitását és feladatait. A leginkább érintett Kemencei, Diósjenői és Nagymarosi Erdészetek vezetői és szakszemélyzete kiemelt elismerésre méltó teljesítményt mutattak fel.

A természetes újulatot kiegészítő erdősítések, pótlások területét, elhelyezkedését GPS-alapú, térinformatikai úton feldolgozott terepi felmérésekkel rögzítettük. Az erdősítendő területeket alkalmassá tettük a munkák végrehajtására.

További feladataink

A kárfelszámolás során 80 hektárt meghaladóan kell mesterségesen erdősíteni, kézi technológiával, a tavaszig. Ehhez közel egymillió bükk, tölgy és egyéb fafaj csemetét, valamint kisebb mennyiségű makkot használunk fel. Az erdősítéseket novemberben elindítottuk. Tíz szakmai vállalkozás munkacsapatai kezdték meg a talaj-előkészítést és az ékásós csemeteültetést az újulathiányos részterületeken – meredek terepen, sekély és köves talajviszonyok, kifordult gyökértányérok között.

A legfontosabb szakmai paraméterek tekintetében állapotokat rögzítettünk, és megtervezett vizsgálatokat kezdünk meg a károsodott állományrészekben a természeti folyamatok és a mesterséges erdősítések fejlődésének nyomon követésére. Ennek során is alkalmazzuk az elektronikus adatrögzítés, a távérzékelés és térinformatika korszerű lehetőségeit.

Jégkárak érzékeltetése a Börzsönyben
 300 ha idősebb erdő teljesen kidőlt
 300 ha fiatalabb erdő tört, károsodott
 130 ezer nettó m³ kitermelendő faanyag
 200 ha erdőfelújítási kötelezettség

A jégkárak nyomán eddig közel százezer köbméter faanyagot termeltünk ki. A még hátralévő, mintegy 40 ezer köbméternyi feladat nagyobbik része át fog húzódni a 2016. évre.

Jövőre a tavaszi erdősitések mellett jelentős tennivalónk lesz a faanyagmozgatás következtében károsodott utak és műtárgyak, rakodóhelyek helyreállítása.

A jégtörések legsúlyosabb következményeivel csak ezután fogunk szembenézni. A korábbi kalamitások tapasztalataiból is ismerjük azokat hatásokat, mint amilyen a kitermelt faanyag értékvesztése, valamint a károsodott állományok erdőterveket felülíró kiesése a haszonvételi lehetőségekből.

Az „SOS – Bajban az erdő” kampányban létrejött összefogással, az OEE pályázati rendszerében, a jégkáros börzsónyi erdők felújításához 17,2 millió forint támogatást nyertünk el. Támogatóink közreműködését ezúton is köszönjük!

Lengyel László Zoltán
 közönségkapcsolati vezető
 Ipoly Erdő Zrt.

Tudományos konferencia a klímaváltozásról

A Magyar Tudomány Ünnepe sorozat részeként *Klímaváltozás hatásai az Európai erdőkre* címmel tudományos konferenciát rendezett az MTA PTB Agrártudományok Szakbizottságának Erdészeti és Vadgazdálkodási Munkabizottsága november 24-én Pécsen, az akadémia székházában.

A 2015. évi Magyar Tudomány Ünnepeinek kiemelt témája: „A tudomány evolúciója: a való és a virtuális világok”, a rendezvénysorozat az új technológiák által teremtett lehetőségekre, veszélyekre kívánja felhívni a figyelmet. A munkabizottság ezért döntött úgy a témaválasztásnál, hogy a jelen és a jövő erdőgazdálkodásának egyik legfontosabb kihívására, a klímaváltozásra helyezi a hangsúlyt.

Dr. Mátyás Csaba akadémikus, a Nyugat-magyarországi Egyetem egyetemi tanára, a Földünkön bekövetkezett felmelegedésről, annak az európai erdőkre gyakorolt hatásairól beszélt. Véleménye szerint a klímaváltozás realitása nem igényel bizonyítást, a kérdés az, hogy mi akadályozza az előrevetített változásokra való felkészülést az erdőgazdálkodásban. A külföldi tapasztalatok szerint a tudományban és a gyakorlatban is számos berögzült dogma, idealizált elképzelés és megszokás van jelen. Ezek áttekintése és értékelése, a kockázatok határozottabb feltárása mind előfeltétele a klímaváltozásra való felkészüléshez kapcsolódó konkrét teendők meghatározásának. Az előadás áttekintette és értékelte a jelenlegi, jórészt intuitív véleményeket és álláspontokat, amelyek a megfelelő stratégia és gyakorlat kialakításának útjában állnak.

Dr. Borovics Attila, a NAIK ERTI igazgatója arról szövelt előadásában, hogy a klímaváltozáshoz való alkalmazkodásnak

alapvető feltételei vannak, amelyekkel rendelkezni kell a siker érdekében. Megfelelő ismeretek birtokában kell lenni a klímaváltozásról mint jelenségről, arról az agrárgazdasági rendszerrel, amelyre a klímaváltozás hatással van. Emellett megfelelő ismeretek és szaktudás kell a változás rendszerre gyakorolt hatásának becsléséhez, az új „egyensúlyi” helyzet (ökológiai – ökonómiai – társadalmi) felismeréséhez, valamint megfelelő eszközrendszer a változások véghezviteléhez.

Bosznia-Hercegovinában egyelőre nem jelentős a klímaváltozás tudományos kutatása – ezt már dr. Sead Vojnikovics, a Sarajevói Tudományegyetem Erdészeti Karának professzora jelentette ki. Okként a háború utáni helyzetet, az államigazgatás nagyarányú összetettségét, az állami és regionális szintű törvényhozás hiányát, az államon belüli, a nemzetközi, valamint a szektorok közötti együttműködés hiányát említette. Az első hivatalos, klímaváltozásról szóló bosznia-hercegovinai jelentés a jelenség általános értékelése mellett az ország erdei ökoszisztémájára gyakorolt

lehetőséges hatását is taglalja. Az előrejelzések szerint a 21. század végén Európa délkeleti régiójában – amely magába foglalja Bosznia-Hercegovinát is – az üvegházhatású gázok emissziójának hatására a levegő évi középhőmérséklete mintegy 3,5 °C-kal növekszik az elmúlt évszázad utolsó évtizedéhez képest. A globális felmelegedés tendenciája olyan folyamat, melynek hatása érezhető a Sarajevói Kanton területén is – mondta Vojnikovics professzor.

A szakmai konferencia iránt élénk érdeklődés mutatkozott, a téma kutatói és szakértői mellett az erdészszakma is szép számmal képviseltette magát.

Forrás: Mecsekerdő Zrt.